Poročilo
Društvo DOVES-FEE Slovenia
za leto 2019 in 2020

Ekošola Modra zastava Mladi poročevalci za okolje Zeleni ključ

Društvo za okoljsko vzgojo Evrope v Sloveniji (Društvo DOVES - FEE Slovenia) je nevladna organizacija, ki v Sloveniji izvaja vzgojne, izobraževalne in ozaveščevalne programe Ekošola, Modra zastava, Mladi poročevalci za okolje in Zeleni ključ.

Društvo DOVES - FEE Slovenia, Cesta solinarjev 4, SI-6320 Portorož, T: 05 99 55 550, W: www.drustvo-doves.si, E: info@drustvo-doves.si,
matična št.: 5876842000, ID za DDV: SI50989812, BANKA KOPER d.d., TRR: SI56 1010 0003 2667 461, IBAN: SI56101000032667461.
Društvo DOVES je vpisano dne 22. 11. 1994 pri registrskem organu UE Koper - Capodistria, zap. št. 94.

KAZALO

1. UVOD 3
2. Program Ekošola 3
3. Metodologija programa Ekošola 3
3.1 Sedem korakov do zelene zastave 3
3.2. Vsebina dela 3
3.3 Učinki in rezultati 3
4. Izvedeni projekti in aktivnosti v letu 2019 4
5. Dogodki v letu 2019 5
6. Spletno glasilo – EKOŠOLSKI LIST 15
7. Didaktična gradiva 15
8. Izvedeni projekti in aktivnosti v letu 2020 17
9. Dogodki v letu 2020 17
10. Spletno glasilo EKOŠOLSKI LIST 22
11. Didaktična gradiva 23
12. Program Mladi poročevalci za okolje (MPO) 23
13. Program Znanje o gozdovih (LEAF) 24
14. Program Modra zastava 25
15. Program Zeleni ključ (ZK) 29
16. Finančno poročilo 2019 30
17. Finančno poročilo 2020 31
18. Program delovanja za 2021 in 2022 32
19. Plan prihodkov 2021 in 2022 34
20. Plan odhodkov 2021 in 2022 34

1. UVOD

Društvo DOVES - FEE Slovenia je prostovoljna, samostojna, neprofitna in neodvisna organizacija, Društvo izvaja mednarodno uveljavljene okoljske programe za spodbujanje trajnostnega razvoja: **Ekošola**, Modra zastava, **Mladi poročevalci za okolje**, Znanje za gozdove in Zeleni ključ. Je polnopravni član Mednarodne fundacije za okoljsko vzgojo (FEE: Foundation for Environmental Education) in edina organizacija v Sloveniji z ekskluzivnim pooblastilom FEE za izvajanje teh programov FEE v Sloveniji.

2. Program Ekošola

Program Ekošola je najbolj množična in razvejana globalna mreža otrok in mladih ter pedagogov (vzgojiteljev, učiteljev, profesorjev, mentorjev) za VITR na svetu. Deluje **v 72 državah** na vseh celinah v več kot 52.000 ustanovah z več kot 20 milijoni otrok in 1,2 milijona vzgojiteljev in učiteljev, ki sodelujejo z več kot 10.000 različnimi partnerji in lokalnimi skupnostmi. FEE in program Ekošola sta priznana s strani UNESCO in UNEP kot »svetovni voditelj na področju okoljske vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj«.

Program Ekošola v Sloveniji deluje od leta 1996. v Sloveniji vključenih **717 VIZ: vrtcev, osnovnih in srednjih šol, CŠOD, dijaških domov ter fakultet** (krajše »ekošole«), kar je več kot tretjina vseh VIZ v Sloveniji. V Sloveniji je v aktivnosti vsako leto vključenih preko **100.000 otrok in več kot 8.000 vzgojiteljev**, učiteljev in mentorjev, ki delujejo po enotni mednarodni metodologiji 7 korakov (primerljiva z okoljskim standardom ISO 14001). Aktivnosti programa Ekošola so razdeljene v tematske sklope: odpadki, voda, energija, hrana, trajnostna mobilnost, biotska raznovrstnost, hrana, zdravje in dobro počutje, ohranjanje našega sveta in okolica šole ter podnebne spremembe.

3. Metodologija programa Ekošola

3.1 Sedem korakov do zelene zastave

Metodologija sedmih korakov je način dela v programu Ekošola, ki zagotavlja sistematično in medpredmetno povezovanje vsebin. Izvajanje aktivnosti po sedmih korakih omogoča, da ustanova pridobi mednarodno uveljavljen certifikat – zeleno zastavo kot znak izpolnjevanja kriterijev mednarodnega programa Ekošola. Metodologija je primerljiva s sistemom ravnanja z okoljem po standardu ISO 14001.

3.2. Vsebina dela

Program Ekošola spodbuja otroke in mlade, njihove učitelje, starše in druge organizacije in posameznike, da načrtujejo in izvajajo aktivnosti v okviru naslednjih tematskih sklopov: o**dpadki, energija, transport, zdravje in dobro počutje, zdrava in lokalno pridelana hrana ter ohranjanje našega sveta.**
Aktivnosti prvih treh tematskih sklopov so obvezne, medtem ko se o drugih vsebinah vsaka šola odloča glede na to, kako pomembno oziroma pereča je določena tematika za njihovo lokalno okolje.

3.3 Učinki in rezultati

Z izvajanjem vsakoletnega programa ponujamo vrsto **praktičnih rešitev in vzpodbud za uresničevanje okoljskega ozaveščanja in izboljšanje stanja v okolju**. Ustanove z izvajanjem aktivnosti po ekoakcijskem načrtu izboljšajo šolsko okolje, skrbijo za ločevanje odpadkov, zmanjšujejo količino odpadkov, skrbijo za bolj učinkovito rabo energije, vključujejo prebivalce in lokalno skupnost v različne projekte, pomagajo krepiti spoštljive medsebojne odnose in solidarnost, skrbijo za krajevno in nacionalno medijsko odzivnost ter se povezujejo z drugimi šolami v Sloveniji in Evropi.

4. Izvedeni projekti in aktivnosti v letu 2019

Tematske sklope izvajamo preko številnih projektov, strokovnih izobraževanj, delavnic, srečanj, sejmov, nagradnih natečajev. V šolskem letu 2019 so vse ustanove v programu Ekošola izvedle skupaj več kot 4700 projektov in aktivnosti. Med najbolj razširjenimi in prepoznavnimi projekti so:

- **Ekokviz za OŠ** (tekmovanje v ekoznanju s treh aktualnih področjih za 6., 7. in 8. razred ; Vsebine - Podnebne spremembe, Ekosistemi in voda, E kot energija). Tekmovanje poteka na dve ravneh (šolsko tekmovanje in državno tekmovanje).
- **Ekokviz za SŠ** (individualno tekmovanje dijakov v znanju in poznavanju okoljskih vsebin, ki poteka na treh ravneh. Srednje poklicno izobraževanje, srednje strokovno izobraževanje in poklicno tehniško izobraževanje ter splošna in strokovna gimnazija; Vsebini – Podnebne spremembe in Energija).
- **Podnebne spremembe** (projekt je namenjen ozaveščanju, informiranju in izobraževanju o podnebnih spremembah). Projekt je bil sofinanciran s strani Eko Sklada in MOP.
- **Sejem Altermed** (predstavitev ustanove in pomena zdrave prehrane kot del vsakodnevne vzgojno-izobraževalne dejavnosti);
- **Eko-paket** (ločeno zbiranje odpadne kartonske embalaže za mleko in sokove, pravilno in učinkovito ravnanje z odpadno embalažo in nagradni natečaj kreativno ustvarjanje iz odpadne embalaže);
- **Vem, zato odgovorno jem** (nadaljevanje mednarodnega projekta **Odgovorno s hrano** in je namenjen spoznavanju prednosti lokalne in sezonske hrane, razvijanju kritičnega razmišljanja mladih o prehranjevalnih navadah in globalnimi izzivi prihodnjih generacij.
- **Jaz, ti, mi za Slovenijo** (vseslovenski humanitarni projekt je namenjen spoznavanju učinkovitega ravnanja z odpadki in odpadnimi materiali. Spoznavanju nastanka reciklirane surovine za novi izdelek. Razumevanju krožnega gospodarstva in zapiranja snovnih tokov, dosledno ločevanje odpadne plastenke z zbiranjem plastenk PET za humanitarni namen).
- **ETZO** (teden izbirnih dejavnosti zmanjševanja odpadkov)
- **Učinkovita raba energije in obnovljivi viri energije** (namenjen je spodbujanju mladih k bolj premišljeni in varčni rabi energije tako v šoli kot tudi doma).
- **Šolska VRTilnica –** (ozaveščanje o pomenu lastne pridelave hrane, šolski vrt kot sestavni del šolska dvorišča, kjer je potrebno učencem zagotoviti uporabna znanja na osnovi izkušenj in raziskovanja);
- **Hrana ni za tjavendan** (projekt je namenjen razmišljanju in raziskovanju, kako lahko zmanjšamo količino zavržene hrane, in hkrati bolj premišljeno načrtujemo ravnanje s hrano. V natečaju **Reciklirana kuharija** so otroci, učenci in dijaki ponovno uporabili živila, ki so ostala pri posameznih obrokih, ter iskali značilne lokalne jedi naših babic);
- **Mladi v svetu energije** (projekt je namenjen spodbujanju ekošolarjev k bolj premišljeni in varčni rabi energije tako v šoli kot doma - pomen energije v vsakdanjem življenju, trajnostnih virih energije ter ukrepih za učinkovito rabo energije).
- **Mladi poročevalci** (prepoznavanje in predstavitev lokalnih okoljskih težav in iskanje rešitev z novinarskimi prispevki in drugimi gradivi);
- **Trajnostna mobilnost** (spoznavanje različne vidike trajnostne mobilnosti, prepoznavanje možnosti za izboljšave, ter skrb za iskanje rešitev za prijaznejše načine prevoza).
- **Ekobranje za ekoživljenje** (ena izmed poti za vzpodbujanje otrok, učencev in dijakov k branju literature z ekološko tematiko, ki prispeva k razvoju okoljskega izobraževanje v slovenskih ekošolah);
- **Star papir zbiram prijatelja podpiram** (mlade, mlajše in najmlajše spodbujamo in ozaveščamo, da z aktivnim zbiranjem starega papirja pomagajo svojim vrstnikom, hkrati pa skrbijo za čistejše okolje, za ohranjanje naravnih virov ter izražajo socialni čut, solidarnost in dobrodelnost).

5. Dogodki v letu 2019

Januar 2019	- Prva delavnica mednarodnega projekta Erasmus+ Hob's Adventure na temo biotske raznovrstnosti (poznavanje rastlin v okoli šole, na šolskem vrtu in predvsem vrt na okenskih policah in lončkih). Delavnica je bila namenjena učiteljem in vzgojiteljem. https://ekosola.si/erasmus-hobs-adventure-prva-delavnica/
Februar 2019	- Šolsko tekmovanje v Ekokvizu za OŠ (v tričlanskih ekipah je tekmovalo 2.730 učencev, šestih, sedmih in osmih razredov s 133 slovenskih šol. Učenci so dogovarjali na vprašanje o podnebnih spremembah, ekosistemih in vodi, ter energiji. Na šolskem tekmovanju se je pomerilo 238 ekip iz osrednjeslovenske regije, 230 ekip iz mariborske, 115 iz celjske, 93 iz pomurske, 116 iz novomeške, 47 iz obalne, 31 iz severnoprimorske in 40 iz gorenjske regije. https://ekosola.si/regijski-zmagovalci-tekmovanja-v-ekoznanju-za-osnovne-sole-2019/ - Državno tekmovanje v Ekokvizu za SŠ (šolskega tekmovanja se je udeležilo **3.152 dijakov** iz 61 srednjih šol). Dijaki so tekmovali v treh kategorijah - srednje poklicno izobraževanje /SPI/, srednje strokovno izobraževanje in poklicno tehnično izobraževanje /SSI-PTI) ter splošne in strokovne gimnazije /GIM/. Vsebina ekokviza je bila Podnebne spremembe in Energija. Državnega tekmovanja se je udeležilo **245** dijakov iz **58 srednjih šol.** https://ekosola.si/ekokviz-za-srednje-sole/
Marec 2019	- Državno tekmovanje v Ekokvizu za OŠ na OŠ Antona Ingoliča Spodnja Polskava (na državnem tekmovanju se je pomerilo **dvanajst ekip**. Osem ekip, ki so bili regijski zmagovalci in štiri ekipe, ki so imele med vsemi **910** sodelujočimi ekipami najboljše rezultate. Svoje znanje so poizkušali v poznavanju podnebnih sprememb, ekosistemov in vode ter energije). Zmagala je ekipa OŠ Jurija Vege Moravče mesto, ki je pokazala največ znanja. https://ekosola.si/na-ekokvizu-zmagali-ucenci-osnovne-sole-jurija-vege-moravce/

- Slavnostna podelitev priznanj in nagrad najboljšim dijakom v poznavanju okoljskih tem (Ekokviz za SŠ). Dijaki in dijakinje so s svojim znanjem o podnebnih spremembah in energiji navdušili, saj jih je kar 26 doseglo zlato priznanje, 28 srebrno in 40 bronasto priznanje. https://ekosola.si/ekokviz-za-srednje-sole-zmagovalcem-za-nagrado-elektricna-kolesa/

- Sejem Altermed (na sejmu v Celju, ki je potekalo od 15. do 17.3.2019 se je na stojnicah predstavilo 105 ustanov, ki so prikazale tematske vsebine, ki so bile namenjene prehrani, gibanju in zdravju. lokalno pridelavo hrane in recepti naših babic. Dogodka se je udeležili, **mag. Saša Dragar Milanovič**, (Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo). https://ekosola.si/na-sejmu-altermed-zgled-primerov-dobre-prakse-prehrana-gibanje-in-zdravje/

- Na sejmu so nas obiskali: dr. Aleksandra Pivec, ministrica za Kmetijstvo, gozdarstvo….mag. Dejan Židan, predsednik državnega zbora, Boštjan Noč, predsednik ČZS Slovenije

- Okrogla miza o završeni hrani – V sklop sejma Altermed smo organizirali okroglo mizo o odpadni oziroma završeni hrani, ki je posledica sodobnega, potrošniško naravnanega načina življenja, v katerem se soočamo s (pre)obiljem. Na okrogli mizi so spregovorili mag. Saša Draga Milanovič (Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo), Zdenko Podlesnik (Zveza Lions klubov Slovenije), Tina Cipot (Lidl Slovenija), mag. Gregor Cerar (program Ekošola), Srednja šola Zagorje in Dijaki dom Ivana Cankarja Ljubljana. https://ekosola.si/na-sejmu-altermed-zgled-primerov-dobre-prakse-prehrana-gibanje-in-zdravje/

- Zaključni dogodek projekta Eko-paket s podelitvijo nagrad in razstavo izdelkov. Podelitve se je udeležila glavna inšpektorica Inšpektorata RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo mag. Saša Dragar Milanovič**,** ki je v nagovoru izpostavila, da s pravilnim ravnanjem vseh vrst odpadne embalaže skrbimo za ohranjanje naravnih virov za prihodnje rodove in hkrati si moramo sočasno prizadevati tudi za odgovoren odnos do hrane, predvsem za zmanjševanje količin završene hrane. https://ekosola.si/zmagovalci-projekta-eko-paket-2018-2019/ https://ekosola.si/na-sejmu-altermed-zgled-primerov-dobre-prakse-prehrana-gibanje-in-zdravje/

	 - Izvedba delavnice projekta Hrana ni za tjavendan na Pedagoški fakulteti v Ljubljani. Praktična delavnica je bila namenjena pripravi jedi iz ostankov hrane ter živil in pripravi hrane iz lokalnih in sezonskih živil. Delavnico je vodila sestra Bernarda Gostečnik, profesorica biologije in gospodinjstva v Repnjah nad Vodicami. https://ekosola.si/delavnica-hrana-ni-zatjavendan/
April 2019	- Sodelovali v drugi vseslovenski akciji pogozdovanja z naslovom »Pomladimo gozdove« na lokaciji Lovrenc na Pohorju skupaj z učenci Lovrenca na Pohorju, dijaki Biotehniške šole iz Maribora in zaposlenimi iz Štajerskega avtodoma. - Sodelovali pri obeležitvi tri leta delovanja prvega projekta **krožnega gospodarstva** v lokalni skupnosti Novo mesto: zapiranje komunalnega dnevnega kroga kartonske embalaže za mleko in sokove. Ekošole so med leti 2015 in 2018 pod okriljem Komunale Novo mesto zbirale kartonsko embalažo za mleko, sokove in ostala tekoča živila. Zbrana embalaža je bila poslana v podjetje Lucart kot surovina za izdelavo papirnatih higienskih izdelkov in podajalnikov zanje. Izdelki so se vrnili v lokalno okolje. Uporabljajo jih šole in druge lokalne institucije na istem območju, kjer so to embalažo zbrali.

- Druga delavnica mednarodnega projekta HOB's Adventure. Delavnica je bila namenjena spoznavanju rastlin v okolici šole, na šolskem vrtu, na okenskih policah. Dvoleten projekt v katerega so vključene še tri evropske države Estonija, Islandija in Latvija je namenjen povezovanju vzgojiteljev in učiteljev iz različnih učnih okolij, z različnimi izkušnjami in spretnostmi. Pripravljene aktivnosti bodo temeljite na uporabi digitalne tehnologije, aktivnostih otrok in dejavnostih na prostem. Delavnice se je udeležilo 29 mentoric. https://ekosola.si/erasmus/

- Ob praznovanju 25 let mednarodnega programa Ekošola (1994-2019) odličnosti na področju vzgoje in izobraževanja za trajnosti razvoj smo sodelovali v kampaniji z naslovom 'Moč je v tvojih rokah'. https://ekosola.si/video-kampanja-moc-je-v-tvojih-rokah/

- Zaključen nagradni natečaj Reciklirana kuharija. Namenjena je raziskovanju inovativne načine ponovne uporabe živil in zbrati recepte svojih babic, v katerih so uporabile preostanek živil ali obrokov. Sodelovalo je **49 ustanov, 280 otrok in učencev, ter 60 mentorjev**, ki so pripravili 135 receptov. Zmagovalni recepti so objavljeni v knjižici Reciklirana kuharija. https://ekosola.si/wp-content/uploads/2019/06/Reciklirana-kuharija-2019_el.pdf https://ekosola.si/zmagovalci-reciklirane-kuharije-2018-2019/

Maj 2019	- V Zdravilišču Radenci je potekala Mednarodna konferenca z naslovom »Prehrana, gibanje in zdravje«. Konference se je udeležilo 221 vzgojiteljev, učiteljev in profesorjev iz vrtcev, osnovnih in srednjih šol. 154 udeležencev je predstavilo primere dobre prakse v osmih sekcijah ter pripravilo enajst delavnic z obravnavanih področij zdrave in varne prehrane, prehranske dediščine, odgovornega prehranjevanja, zavržene hrane, zmanjševanja količin zavržene hrane, gibanja, šolskih vrtov in regionalnem sodelovanju. Strokovnih prispevkih avtorjev so zbrani v zbornikih posameznih referatov – vrtci, osnove šole in srednje šole https://ekosola.si/mednarodna-konferenca-prehrana-gibanje-in-zdravje/ - **120 predstavnikov ekovrtcev iz vse Slovenije** se je udeležilo trinajstega srečanje koordinatorjev vrtcev v Kamniku. Strokovne delavke vrtca Antona Medveda Kamnik so kot primer dobre prakse predstavile projektno temo **Gozd kot igralnica in učilnica.** Srečanje se je zaključilo z obiskom delavnic na tradicionalnem Veronikinem festivalu. https://ekosola.si/xiii-srecanje-koordinatorjev-ekovrtcev-slovenije-2/

	  - V okviru projekta Znanje za gozdove smo na območju Svetilnika v Izoli skupaj z otroci Vrtca Mavrica Izola in učenci OŠ Vojke Šmuc, Komunalo Izola-Isola in Avto Center Jereb posadili pinije. Projekt Znanje za gozdove izobražuje in ozavešča o pomenu gozda, dreves in lesa ter njihovi vlogi v našem življenju in na našem planetu.
Junij 2019	- Zaključek projekta Misija: zeleni koraki. V projekt je bilo vključenih **2.300 mladih iz 125 ustanov** v ozaveščanje o prometu prihodnosti. Kot izziv o trajnostni mobilnosti so si postavili kakšna bodo vozila in promet prihodnosti, kako bodo vplivala na naše okolje in življenje ter kakšne so naše vsakodnevne prometne navade na poti v vrtec, šolo, službo in trgovino ter kako jih izboljšati. Svoj pogled so mladi predstavili s prikazi različnih vozil in plovil v obliki maket, risb, kolažev, miselnih iger in drugih tehnik. Prikazali so tudi svojo vizijo prometa prihodnosti; leteče avtomobile, prometno pokrajino prihodnosti v kapsuli, parkirišča, spremenjena v zelenice, skiro na sončen pogon, vzletišče za raketo in celo turistično podmornico. Izdelkih mladih ustvarjalcev so bili mesec dni razstavljeni v BTC Cityu Ljubljana za obiskovalce. - Zaključek projekta Mladi v svetu energije – 930 slovenskih otrok in mladostnikov iz vse Slovenije so pod sloganom 'Nizkoogljično je odlično' predstavili svoje poglede in razumevanje elektrike, energije in energetskih virov. Izdelali so več kot 423 različnih izdelkov (od delujočih maket, 3D plakatov, risb, kolažev, slikanic, video izdelkov in raziskovalnih nalog). https://ekosola.si/mvse-nizkoogljicno-je-odlicno/

- Zaključni dogodek projekta Hrana ni za tjavendan v katerem je sodelovalo več kot **3.500 učencev in 250** mentorjev iz več kot sto izobraževalnih ustanov. Peto leto zapored so z raznolikimi aktivnostmi zmanjšali količine zavržene hrane v povprečju za 40 odstotkov. K bolj odgovornemu ravnanju s hrano pa so s posebnim družinskim dnevnikom zavržene hrane spodbudili tudi starše in druge družinske člane v domačih gospodinjstvih. V okviru projekta je bil razpisan tudi natečaj za pripravo receptom iz živil, ki so ostale neporabljene Veliko vrtcev, osnovnih in srednjih šol v projektu sodeluje že več let zapored, zato opažajo bistvene napredke pri bolj odgovornem ravnanju s hrano in zmanjševanju količin zavržene hrane. Ustanove, ki so dosegle najboljše rezultate so bile nagrajene.

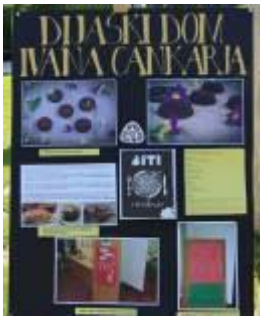

- **Jaz, ti mi za Slovenija - Stara plastenka za novo življenje**. Zbiranje odpadnih plastenk PET za humanitarni namen ter ustvarjanje in raziskovanje, kako iz slovenske odpadne plastenke PET nastane nova, reciklirana plastenka. Zbrana sredstva od projekta so namenjena Ginekološko-porodniškem oddelku bolnišnice Novo mesto. V projektu je sodelovalo 82 ustanov, ki je v zbiralnem mesecu med 22. marcev in 22. aprilom zbralo več kot 7 ton plastenk. https://ekosola.si/jaz-ti-mi-za-slovenijo-stara-plastenka-za-novo-zivljenje/

- **I. tabor koordinatorjev programa Ekošola in 3. delavnica projekta Erasmus+ Hob's Adventure,** ki je potekal na Pohorju od 30. maja do 1. junija. 82 udeležencev je v delovno družabnem vzdušju spremljalo analizo projektov, ki so jih izvedli v tekočem šolskem letu, spoznavali biotsko pestrost pohorskih gozdov, pridobivali nove ideje za izvajanje učnih vsebin v naravi, ki temeljijo na načelih gozdne pedagogike, ter sodelovali na orientacijskem pohodu. Na taboru so bili prisotni tudi člani projekta Erasmus+ Hob's Adventure, kjer so članice sodelujočih ustanov predstavile različne primere dobre prakse,

	ki temeljijo na poznavanju biotske raznovrstnosti.
Avgust 2019	- Prva delavnica v novem šolskem letu 2019/2020, drugače pa že četrta delavnica projekta HOB's Adventure, ki je potekala na OŠ Domžale. Udeleženke iz šol in vrtcev so v skupinah testirale izbrano pripravo o biotski raznovrstnosti in podale povratne informacije - kako bi aktivnost lahko nadgradile, prenesle v delo v svoji učni skupini.
September 2019	- Letna konferenca koordinatorjev programa Ekošola v Laškem. Slavnostnega dogodka se je udeležil v. d. direktorja Direktorata za predšolsko vzgojo in osnovne šole na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport **Anton Baloh**, ki je podelil 23 vrtcem in šolam zeleno zastavo, kot znak izpolnjevanja kriterijev programa Ekošola. Prisotnih je bilo **485 koordinatorjev, mentorjev in ravnateljev iz vse Slovenije**. V nagovoru je izpostavil širino mednarodnega programa, ki predstavlja najširšo in najbolj razvejano globalno mrežo otrok in mladih ter pedagogov, saj deluje v 67 državah na vseh celinah. Udeležence konference je navdušil s predstavitvijo osebnega prispevka k blaženju podnebnih sprememb. **Blaženje in prilagajanje podnebnih spremembah** je bila osrednja tema konference. Aktualna tema je bila predstavljena z različnih vidikov gostujočih predavateljev: dr. Darja Piciga, Ministrstvo za okolje in prostor; mag Ivan Kenda, Energetski svetovalec mreže EN SVET; dr. Rok Mihelič, Biotehniška fakulteta UL; Na konferenci so bili predstavljeni tudi primeri dobre prakse iz preteklega šolskega leta, ki so obravnavali podnebne spremembe, trajnostno mobilnost, krožno gospodarstvo, URE, biotsko raznovrstnost, recikliranje odpadkov in izdelavo novih izdelkov, odpadne materiale, raziskovanje vode in odgovornega ravnanja. Predstavitve so potekale v obliki delavnic, kjer so mentorji predstavili metode, materiale, tehnike, opremo. Uporabljene

	postopke so predstavljali v obliki plakatov, PTT predstavitev in praktično prikazali posamezne korake in aktivnosti.
Oktober 2019	- Mednarodna konferenca o biotski raznovrstnosti in podnebnih spremembah, Grosuplje. Konference so se udeležili učitelji iz Slovenije, Latvije, Estonije in Islandije, na kateri je bilo predstavljenih 42 primerov dobrih praks iz Slovenije in po ena iz Latvije, Estonije in Islandije. Strokovni referati so obravnavali prepoznavanje in ohranjanje živalskih in rastlinskih vrst, načine in pristope razumevanja podnebnih sprememb, s cilji prilagajanja in iskanja rešitev ter osebni pristopi posameznikov za spremembe v dejanjih za boljši jutri. Možnosti za blaženje in prilagajanja podnebnim spremembah je predstavila mag. Mojca Dolinar iz Agencije RS za okolje. - Srečanje udeležencev mednarodnega projekta Erasmus+ Hob's Adventure – Slovenija je med 7. in 12. oktobrom gostila udeležencev mednarodnega projekta, ki se ga je udeležilo 31 učiteljic in vzgojiteljic iz Estonije, Latvije in Islandije. Na različnih aktivnostih je skozi teden sodelovalo tudi 20 slovenskih udeleženk iz osnovnih šol in vrtcev. Udeleženci so spoznali slovenski šolski sistem in različne aktivnosti na področju spoznavanja biotske raznovrstnosti v šolah in vrtcih, ki so jih predstavili VVZ Kekec Grosuplje, Vrtec Ledina, romski vrtec Kerinov Grm, OŠ Artiče, Leskovec pri Krškem in OŠ Domžale.

November 2019	- Začetek izvajanja novega projekta **Ekošola meri odtis CO_2** – poglabljanje znanja o podnebnih spremembah s katerim spodbujamo uvajanje ukrepov za blaženje in prilagajanje podnebnim spremembah in merjenje učinkov teh ukrepov v razredu in šoli na podlagi didaktičnega pripomočka (spletnega kalkulatorja za merjenje CO_2).
December 2019	- Delavnica **E-SPACE** (Eco-Schools Project on Advancing Circular Economy) Ekošola in krožno gospodarstvo na kateri so bili predstavljen vsebine za spodbujanje krožnega gospodarstva, ki se pilotno izvaja v Sloveniji in Latviji. Udeležilo se ga je 34 mentorjev. Dvoletni projekt bo temeljil na posebno zasnovani metodologiji, ter iskanju inovativnih rešitev s poudarkom na papirju, plastiki, hrani in tekstilu. https://ekosola.si/zacetek-projekta-e-space-ekosola-spodbuja-krozno-gospodarstvo/

6. Spletno glasilo – EKOŠOLSKI LIST

V mesečniku Ekošolski list, smo objavljali informacije, dogodke, razpise, razna izobraževanja, kot dodaten način povezovanja mentorjev, koordinatorjev, ravnateljev v samem programu Ekošola in obveščanje širše javnosti o dogodkih na šolah in širši lokalni skupnosti. Izdali smo deset številk spletnega glasila EŠL. januar 2019 - decembra 2019 http://www.ekosola.si/ekosolski-list/
Januarska posebna številka je bila namenjena podnebnim spremembam https://ekosola.si/wp-content/uploads/2019/01/EKOSOLSKI-LIST-%C5%A1t.-5.-25-.1.-2019-1.pdf

7. Didaktična gradiva

1. ZBORNIK ZGODNJE NARAVOSLOVJE 2019
   https://ekosola.si/wp-content/uploads/2019/10/Zbornik-2019.pdf

2. Zborniki referatov Mednarodne konference »Prehrana, gibanje in zdravje«
   Srednje šole: https://ekosola.si/wp-content/uploads/2019/07/Zbornik-referatov-S%C5%A0_MK-Radenci-2019.pdf
   Osnovne šole: https://ekosola.si/wp-content/uploads/2019/07/Zbornik-referatov-O%C5%A0_MK-Radenci-2019.pdf
   Vrtci: https://ekosola.si/wp-content/uploads/2019/07/Zbornik-referatov-vrtcev_MK-Radenci-2019.pdf

3. Zbornik prispevkov Mednarodne konference o biotski raznovrstnosti in podnebnih spremembah https://ekosola.si/wp-content/uploads/2020/05/Zbornik-Grosuplje-kazalo.pdf

4. EKOKVIZ 2019 za SREDNJE ŠOLE:
   - Gozd v Sloveniji in svetu https://ekosola.si/wp-content/uploads/2019/11/Gozd-v-Sloveniji-in-svetu_Ekokviz-S%C5%A0-19-20.pdf
   - Krožno gospodarstvo https://ekosola.si/wp-content/uploads/2019/11/Kro%C5%BEno-gospodarstvo_Ekokviz-S%C5%A0-19-20.pdf

5. EKOKVIZ 2019 za OSNOVNE ŠOLE:
   - Gozd in les https://ekosola.si/wp-content/uploads/2019/12/Gozd-in-les-Ekokviz-O%C5%A0-6.razred.pdf
   - Ogljični odtis https://ekosola.si/wp-content/uploads/2019/11/Oglji%C4%8Dni-odtis-Ekokviz-O%C5%A0-7.r..pdf
   - Krožno gospodarstvo https://ekosola.si/wp-content/uploads/2019/12/Kro%C5%BEno-gospodarstvo-Ekokviz-O%C5%A0-8.r.pdf

6. Kuhlin dnevnik završene hrane https://ekosola.si/wp-content/uploads/2020/02/KUHLIN-Dnevnik-zavr%C5%BEene-hrane.pdf
7. Dnevnik završene hrane https://ekosola.si/wp-content/uploads/2018/11/Dnevnik-zavrzene-hrane.pdf
8. Gospa Kuhla https://ekosola.si/wp-content/uploads/2018/11/Gospa-Kuhla-2018.pdf
9. Veliki lov na rastline (priročnik za učitelje) http://ekosola.uki.si/uploads/2010-08/Priro%C4%8Dnik%20za%20u%C4%8Ditelje%20(The%20Great%20Plant%20Hunt%20Teachers%20Handbook).pdf
   - Darwinovi opazovalci http://ekosola.uki.si/uploads/2010-08/Darwinovi%20opazovalci%205-6.pdf
   - Darwinovi raziskovalci http://ekosola.uki.si/uploads/2010-08/Darwinovi%20raziskovalci%206-7.pdf
   - Darwinovi misleci http://ekosola.uki.si/uploads/2010-08/Darwinovi%20misleci%207-8%20let%20-%20%20Prirocnik%20za%20ucitelje.pdf
   - Darwinovi zbiralci http://ekosola.uki.si/uploads/2010-08/Darwinovi%20zbiralci%208-9%20let%20-%20%20Prirocnik%20za%20ucitelje.pdf
   - Darwinovi preiskovalci http://ekosola.uki.si/uploads/2010-08/Darwinovi%20preiskovalci%209-10%20let%20-%20%20Prirocnik%20za%20ucitelje.pdf
   - Darwinovi detektivi http://ekosola.uki.si/uploads/2010-08/Darwinovi%20detektivi%2010-11.pdf
   - Kartice 5-6 let http://ekosola.uki.si/uploads/2010-08/Kartice%20skupina%205-6%20let.pdf
   - Kartice od 6-7 let http://ekosola.uki.si/uploads/2010-08/Kartice%20skupine%206-7%20let.pdf

- Kartice 7-8 let http://ekosola.uki.si/uploads/2010-08/Kartice%20skupina%207-8%20let.pdf

10. Spoznajmo talni živ žav okrog nas https://ekosola.si/wp-content/uploads/2020/08/SPOZNAJMO-ZIV-ZAV-TAL-OKROG-NAS-2019.pdf

8. Izvedeni projekti in aktivnosti v letu 2020

V šolskem letu 2020 so vse ustanove v programu Ekošola izvedle skupaj več kot 4600 projektov in aktivnosti. Med najbolj razširjenimi in prepoznavnimi projekti so:

- **Ekošola meri odtis CO_2** (učenci in dijaki spoznavajo svoj vpliv na podnebne spremembe tako, da merijo ogljični odtis razreda in ustanove).
- **Podnebne spremembe** (projekt je namenjen odkrivanju in spoznavanju podnebnih sprememb, rastlinskih in živalskih vrste ter njihove soodvisnosti.
- **Krožno gospodarstvo E-SPACE** (predstavitev in spoznavanja pomena krožnega gospodarstva, načela in razlikovanje med linearnim gospodarstvom, gospodarstvom recikliranja in krožnega gospodarstva.
- **Odpadkom dajemo novo življenje** (trajnostno ravnanje z odpadnimi materiali ter ozaveščanje o krožnem gospodarstvu. Katere odpadke lahko ločujemo, kaj je snovni krog, kaj pomeni, da damo odpadkom novo življenje).
- **Ekokviz OŠ** (ekipno tekmovanje področjih za 6., 7. in 8. razred v ekoznanju s treh aktualnih; Vsebine - Gozd in les, Ogljični odtis in Krožno gospodarstvo). Tekmovanje poteka na dve ravneh (šolsko tekmovanje in državno tekmovanje).
- **Ekokviz za SŠ** (individualno tekmovanje dijakov v znanju in poznavanju okoljskih vsebin, ki poteka na treh ravneh. Srednje poklicno izobraževanje, srednje strokovno izobraževanje in poklicno tehniško izobraževanje ter splošna in strokovna gimnazija; Vsebina – Gozd in krožno gospodarstvo).
- **Eko-paket** (ločeno zbiranje odpadne kartonske embalaže za mleko in sokove, pravilno in učinkovito ravnanje z odpadno embalažo in nagradni natečaj kreativno ustvarjanje iz odpadne embalaže);
- **Šolska VRTilnica –** (ozaveščanje o pomenu lastne pridelave hrane, šolski vrt kot sestavni del šolskega dvorišča, kjer je potrebno učencem zagotoviti uporabna znanja na osnovi izkušenj in raziskovanja);
- **Hrana ni za tjavendan** (projekt je namenjen razmišljanju in raziskovanju, kako lahko zmanjšamo količino zavržene hrane, in hkrati bolj premišljeno načrtujemo ravnanje s hrano. V natečaju **Reciklirana kuharija** so otroci, učenci in dijaki ponovno uporabili živila, ki so ostala pri posameznih obrokih, ter iskali značilne lokalne jedi naših babic);
- **Mladi v svetu energije** (projekt je namenjen spodbujanju ekošolarjev k bolj premišljeni in varčni rabi energije tako v šoli kot doma - pomen energije v vsakdanjem življenju, trajnostnih virih energije ter ukrepih za učinkovito rabo energije).
- **Misija – Trajnostna mobilnost** (spoznavanje različne vidike trajnostne mobilnosti, prepoznavanje možnosti za izboljšave, ter skrb za iskanje rešitev za prijaznejše načine prevoza).
- **Ekobranje za ekoživljenje** (ena izmed poti za vzpodbujanje otrok, učencev in dijakov k branju literature z ekološko tematiko, ki prispeva k razvoju okoljskega izobraževanje v slovenskih ekošolah);

9. Dogodki v letu 2020

Januar 2020	- Delavnica mednarodnega projekta Erasmus+ »Change your role – spremeni svojo vlogo« v kateri poleg Slovenije sodelujejo še Romunija in Češka. Namen delavnice je bil spodbuditi mentorje in mlade k prepoznavanju okoljskih rešitev in oblikujejo rešitve ter način reševanja. https://ekosola.si/prva-delavnica-projekta-erasmus-change-your-role-spremeni-svojo-vlogo/

	  - Srečanje koordinatorjev ekofakultet na Fakulteti za organizacijske vede v Kranju. Pregledali smo glavne aktivnosti vsake fakultete v preteklem šolskem letu, glavne rezultate in ovire ter načrte za šolsko leto 2020/2021. Pogovarjali smo se tudi o možnostih širitve vključevanja fakultet v program Ekošola v Sloveniji in povezovanju v mednarodno mrežo FEE Eco-Campus. https://ekosola.si/srecanje-koordinatorjev-za-fakultete/
Februar 2020	- Državno tekmovanje v Ekokvizu za SŠ. Dijaki so tekmovali v treh kategorijah - srednje poklicno izobraževanje /SPI/, srednje strokovno izobraževanje in poklicno tehnično izobraževanje /SSI-PTI) ter splošne in strokovne gimnazije /GIM/. Državnega tekmovanja se je udeležilo **253 dijakov iz 62 slovenskih srednjih šol**, ki so se pomerili v poglobljenem poznavanju vsebin krožnega gospodarstva in gozdovih. Na državnem tekmovanju so tekmovalci osvojili 25 zlatih, 34 srebrnih in 44 bronastih priznanj. Na šolskem tekmovanju je sodelovalo **3.022 dijakov iz 62 srednjih šol.** https://ekosola.si/ekokviz-ss-20192020/
Marec 2020	- Šolsko tekmovanje v Ekokvizu za OŠ (na ekipnem tekmovanju, ki je namenjeno učencem šestih, sedmih in osmih razredov je sodelovalo **2.445 učencev in 120 šo**l. Učenci so obravnavali tri vsebine: **gozd in les** (6. r.), **ogljični odtis** (7. r.)ter **krožno gospodarstvo** (8.r.).

	https://ekosola.si/regijski-zmagovalci-tekmovanja-v-ekoznanju-za-osnovne-sole/
Maj 2020	- Sodelovanje na tematskem spletnem seminarju na temo podnebnih sprememb in merjenja ogljičnega odtisa v organizaciji Etwinning. https://ekosola.si/tematski-spletni-seminar-o-podnebnih-spremembah-in-ogljicnem-odtisu/ Posnetek youtube: https://www.youtube.com/watch?v=3GLSaOwu5-E&feature=youtu.be - 12., 13. in 14. maja smo v sodelovanju z družgo GEN izvedli tri webinarje na temo energije. Predavatelj Garsia Kosinac je predstavil pomen energetske pismenosti, URE in OVE. https://ekosola.si/posnetki-webinarjev-o-energiji/
Junij 2020	- 3. junija smo v sklopu projekta organizirali spletni seminar »Kako pripraviti video prispevek?« https://ekosola.si/posnetek-spletnega-seminarja-kako-pripraviti-video-prispevek/ - 4. junija je svoja znanja o planetih, Soncu, o življenju v vesolju, potovanja Sonca po vesolju, delil slušateljem Sebastijan Jakša. https://ekosola.si/osoncje-in-ostali-svetovi-v-vesolju/ - Zaključek projekta Hrana ni za tjavendan v katerem je sodelovalo 48 ustanov in nagradnega natečaja Reciklirana kuharija v katerem je sodelovalo 47 ustanov. Mladi kuharski so mojstri so pripravili 127 recikliranih receptov med katerimi smo 12 najbolj izvirnih tudi nagradili. https://ekosola.si/zakljucil-se-je-projekt-hrana-ni-za-tjavendan-20192020/ https://ekosola.si/zmagovalni-recepti-nagradnega-natecaja-reciklirana-kuharija-20192020/ 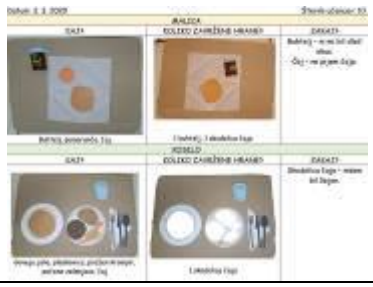

- Od 8. do 10. junija smo organizirali spletno mednarodno konferenco »Z lokalno pridelano hrano in gibanjem do zdravega življenjskega sloga«. Na njej so sodelovali učitelji, vzgojitelji, mentorji in ekoordinatorji, ki so predstavili primere dobre prakse na razpisane teme. Primere dobre prakse so predstavili tudi strokovnjaki iz Estonije, Srbije, Hrvaške ter domači strokovnjaki. https://ekosola.si/iii-mednarodna-strokovna-konferenca-zaposlenih-v-vzgoji-in-izobazevanju/

- 11. junija smo izvedli spletno državno tekmovanje v Ekokvizu za OŠ. Na njem se je v izbranih temah pomerilo devet regijskih zmagovalnih ekip. https://ekosola.si/na-ekokvizu-zmagali-ucenci-osnovne-sole-leskovec-pri-krskem/

- Zaključek projekta o trajnosti mobilnosti Misija: Zeleni koraki, v katerem je sodelovalo 1.500 mladih iz 82 ustanov. V projektu so razmišljali, kako izbira prevoznih sredstev vpliva na zeleni svet in s katerimi prevoznimi sredstvi zmanjšujemo svoj ogljični odtis. Najbolj ustvarjalne likovne izdelke, domiselne tehnično-grafično ustvarjanje smo razstavili v BTC Cityju v Ljubljani.

- Zaključek petletnega mednarodnega projekta Raziskovalci biotske raznovrstnosti, kjer je 12 tisoč slovenskih ekošolarjev in 1.500 mentorjev pet let raziskovalo biotsko raznovrstnost lokalnih habitatov. Mednarodni projekt je potekal v 12 evropskih državah.
https://ekosola.si/raziskovalci-biotske-raznovrstnosti/

- Zbornik Zgodnjega naravoslovja in drugih vsebin 2019/2020
Na 345 straneh je predstavljenih 82 povzetkov vsebin in aktivnosti iz projekta Zgodnje naravoslovje ter drugih tematskih sklopov, ki so bile izvedene v šolskem letu 2017/2018. Zbornik je na voljo na https://ekosola.si/wp-content/uploads/2020/06/Zbornik-ZN-2020.pdf

September 2020	- 28. septembra smo izvedli kombinirano Konferenca koordinatorjev programa Ekošola v Thermani Laško. Konferenco smo organizirali skladno s priporočili NIJZ glede druženja in ohranjanje razdalje v dveh delih. Dopoldanski del je bil namenjen koordinatorjev za vrtce, popoldanski pa osnovnim in srednjim šolam ter drugim ustanovam. V obeh delih se je zvrstilo skupno 220 udeležencev, prek spleta pa jo je spremljalo več kot 160 udeležencev. v dopoldanskem delu smo predstavili program dela in projekte vrtcem, v popoldanskem delu pa za osnovne in srednje šole. Podelili smo šest novih zelenih zastav. https://ekosola.si/konferenca-koordinatorjev-letos-prvic-tudi-prek-spleta-na-novo-plapola-sest-novih-zelenih-zastav/ https://ekosola.si/s-konference-koordinatorjev-predstavitve-programa-dela-in-projektov/
Oktober 2020	- 8. in 9. oktobra smo na OŠ Bršljin in OŠ Leskovec pri Krškem izvedli sedem delavnic za 140 učencev zadnje triade na temo energije, podnebnih sprememb. Spoznali so tudi Kalkulator CO_2 S pomočjo katerega lahko izračunajo ogljični odtis posameznika, razreda ali cele šole. https://ekosola.si/ekosola-meri-odtis-co2-izvedene-delavnice-na-os-brsljin-in-os-leskovec-pri-krskem/ - 21. oktobra smo izvedli spletno srečanje koordinatorjev osnovnih šol in izvedli delavnico na temo podnebnih sprememb in izračun ogljičnega odtisa z didaktičnim pripomočkom Kalkulator CO2. Udeležilo se ga je 61 učiteljev. https://ekosola.si/regijsko-srecanje-koordinatorjev-osnovnih-sol-in-delavnica-ekosola-meri-odtis-co2-preko-spleta/

November 2020	- 3. novembra smo v sklopu projekta E-SPACE: Ekošola spodbuja krožno gospodarstvo organizirali spletni seminar, na katerem smo izpostavili vprašanja o okoljskem vplivu izdelkov v našem življenju. Prof. dr. Gregor Radonjič iz Ekonomsko-poslovne fakultete Maribor je predstavil pomen celovitega pristopa na okojski vpliv vseh faz v življenjskem ciklu. Na spletnem seminarju je bilo 152 udeležencev.https://ekosola.si/posnetek-predstavitve-in-gradivo-spletnega-seminarja-iz-cesa-so-izdelani/ - 11. novembra smo izvedli srečanje koordinatorjev srednjih šol ter predstavili Kalkulator CO_2, ki je zasnovan kot didaktični pripomoč za merjenje ogljičnega odtisa za različne sklope (ogrevanje, svetila, električne naprave, promet odpadki in zavržena hrana). Na srečanju je pred energetski svetovalec ENSVET predstavil subvencije za okolju prijazne naložbe in zmanjšanje energetske revščine. Udeležilo se ga je 59 profesorjev. https://ekosola.si/posnetek-spletnega-srecanja-koordinatorjev-ss-in-delavnica-ekosola-meri-odtis-co2/ - 12. in 19. novembra smo izvedli štiri delavnice za dijake srednjih šol, kjer je Garsia Kosinac iz Skupine GEN predstavil pomen energetske pismenosti, URE in OVE ter predstavili Kalkulator CO2, s katerimi bodo dijaki izračunali ogljični odtis. Udeležilo se je 905 dijakov iz 35 srednjih šol. - 12. novembra smo izvedli prvo delavnico projekta Hrana ni za tjavendan. Predavanje je bilo namenjeno trajnostnemu življenju s čim manj odpadki, pri čemer se je predavateljica Sabina Čarman, blogerka »Mami na vrtu« usmerila v bolj odgovorno življenje. Predstavljeni so bile tudi dobre prakse posameznih šol. Delavnice se je udeležilo 295 vzgojiteljev, učiteljev in profesorjev iz 190 ustanov. https://ekosola.si/prva-spletna-delavnica-projekta-hrana-ni-za-tjavendan/
December 2020	- LEAF – Znanje o gozdovih – zaključek likovnega natečaja na temo GOZD. Kljub delu od doma je prispelo 430 izdelkov. https://ekosola.si/leaf-znanje-o-gozdovih-nagrajenci-likovnega-natecaja-gozd/ - Prvič izvedli šolsko tekmovanje za dijake srednjih šol preko spleta. 2137 dijakov je preizkušali svoje znanje o **Energiji in ogljičnem odtisu**. Dijaki so tekmovali v treh skupinah: srednje poklicno izobraževanje (SPI), srednje strokovno in poklicno-tehniško izobraževanje (SSI/PTI) ter splošne in strokovne gimnazije (GIM). **Na državno tekmovanje se je uvrstilo 284 dijakov iz 61 srednjih šol**.

10. Spletno glasilo EKOŠOLSKI LIST

V mesečniku Ekošolski list, smo objavljali informacije, dogodke, razpise, razna izobraževanja, kot dodaten način povezovanja mentorjev, koordinatorjev, ravnateljev v samem programu Ekošola in obveščanje širše javnosti o dogodkih na šolah in širši lokalni skupnosti. Izdali smo deset številk spletnega glasila EŠL.
EŠL - št. januar 2020 - december 2020 https://ekosola.si/ekosolski-list-spletno-glasilo-programa-ekosola/
Oktobra smo pripravili posebno številko, ki je bila namenjena ogljičnemu odtisu https://ekosola.si/wp-content/uploads/2020/10/EKO%C5%A0OLSKI-LIST-OGLJI%C4%8CNI-ODTIS-%C5%A1t.-3-30.-10.-2020.pdf

11. Didaktična gradiva

1. ZBORNIK ZGODNJE NARAVOSLOVJE 2019/2020 https://ekosola.si/wp-content/uploads/2020/06/Zbornik-ZN-2020.pdf
2. Zbornik prispevkov III. Mednarodne strokovne konference zaposlenih v vzgoji in izobraževanju »Z lokalno pridelano hrano in gibanjem do zdravega življenjskega sloga«, 8. – 10.6.2020 https://ekosola.si/wp-content/uploads/2020/06/Zbornik-ZN-2020.pdf
3. Kalkulator CO_2 (kalkulator računanja ogljičnega odtisa za področja – ogrevanja, svetila, električne naprave, promet, odpadki in zavržena hrana) https://ekosola.si/ekosola-meri-odtis-co2-20-21/
4. Živeti s podnebnimi spremembami in spreminjati sebe https://ekosola.si/wp-content/uploads/2020/08/Ziveti-s-podnebnimi-spremembami-in-spreminjati-sebe-cip.pdf
5. HOBSove dogodivščine - Spoznavanje biotske raznovrstnosti (priročnik za vzgojitelje in učitelje ki poučujejo 5 do 9 let stare otroke) https://ekosola.si/wp-content/uploads/2020/06/Hobsove-dogodiv%C5%A1%C4%8Dine-priro%C4%8Dnik-za-vzgojitelje-in-u%C4%8Ditelje.pdf
6. Delovni listi OŠ in SŠ:
   - Ogrevanje https://ekosola.si/wp-content/uploads/2020/10/Ogrevanje_delovni-listi.pdf
   - Svetila https://ekosola.si/wp-content/uploads/2020/10/Svetila_delovni-listi.pdf
   - Električne naprave https://ekosola.si/wp-content/uploads/2020/10/Elektri%C4%8Dne-naprave_delovni-listi.pdf
   - Promet https://ekosola.si/wp-content/uploads/2020/10/Promet.pdf
   - Odpadki https://ekosola.si/wp-content/uploads/2020/10/Odpadki.pdf
   - Zavržena hrana https://ekosola.si/wp-content/uploads/2020/10/Zavr%C5%BEena-hrana.pdf
   - Prihranki https://ekosola.si/wp-content/uploads/2020/10/Prihranki.pdf
   - Pregled https://ekosola.si/wp-content/uploads/2020/10/Pregled.pdf
7. Letaki OŠ in SŠ:
   - Ogljični odtis zavržene hrane https://ekosola.si/wp-content/uploads/2020/10/Oglji%C4%8Dni-odtis-zavr%C5%BEene-hrane.pdf
   - Promet https://ekosola.si/wp-content/uploads/2020/10/Oglji%C4%8Dni-odtis-prometa.pdf
8. Energija in ogljični odtis, gradivo za Ekokviz SŠ https://ekosola.si/wp-content/uploads/2020/06/Hobsove-dogodiv%C5%A1%C4%8Dine-priro%C4%8Dnik-za-vzgojitelje-in-u%C4%8Ditelje.pdf
9. Hrana in mi, gradivo za Ekokviz OŠ (6. razred) https://ekosola.si/wp-content/uploads/2020/12/Hrana-in-mi_Ekokviz-20_21.pdf
10. Ogljični odtis/krožno gospodarstvo, gradivo za Ekokviz OŠ (7. razred) https://ekosola.si/wp-content/uploads/2020/12/OGLJI%C4%8CNI-ODTIS-gradivo-za-tekmovanje-iz-ekoznanja-za-7.-razred.pdf
11. Energija, gradivo za Ekokviz OŠ (8. razred) https://drive.google.com/file/d/1tOeF8s5bMFU61nefsVF6lPyCi5ebocVp/view
12. Zgibanka LEAF https://ekosola.si/wp-content/uploads/2020/08/ZNANJE-O-GOZDOVIH.pdf
    Plakat LEAF https://ekosola.si/wp-content/uploads/2020/08/PLAKAT-OBLIKOVAN-ZADNJI-12.9.2019.pdf

12. Program Mladi poročevalci za okolje (MPO)

Mladi poročevalci za okolje je mednarodni program v katerega je vključenih 4.295 osnovnih in srednjih šol ter fakultet , in sodeluje več kot 12.000 mentorjev ter 220.000 učencev, dijakov, študentov, ki pripravljajo in objavljajo prispevke o okoljskih izzivih, praksah in izboljšavah iz svojega okolja. Namenjen je prepoznavanju, analiziranju, razumevanju in povezovanju vzrokov, učinkov ter posledic različnih okoljskih aktivnosti in procesov v lokalnem okolju, ki jih je posredno mogoče povezati tudi z globalnimi izzivi. Eden izmed ciljev projekta je, da mladi razmišljajo o okoljskih izzivih ter tudi druge spodbujajo k razmišljanju o njih in skupnemu iskanju rešitev. Program izvajamo v okviru programa Ekošola.

12.1 Vsebina dela MPO

Spodbujali učence iz novinarskih krožkov, dijake in študente, da postanejo poročevalci o okolju in za okolje, opazujejo ter raziskujejo svoj prostor, prepoznavajo težave in izzive, ugotavljajo njihove vzroke ter učinke, poiščejo dodatne informacije in pojasnila pri strokovnjakih. Iščejo lahko primere, projekte in posameznike, ki s svojim delovanjem prispevajo k izboljšanju stanja v okolju ali pa – nasprotno – opozarjajo na dejavnosti, ki okolju povzročajo negativne učinke.

V MPO lahko sodelujejo učenci, dijaki in študenti, stari **od 11 do 25 let,** ki oddajo prispevke v treh starostnih kategorijah: 11–14 let, 15–18 let,19–25 let. Obravnavane teme so bile naslednje: podnebne spremembe, gozd, trajnostna mobilnost, biotska raznovrstnost. Pripravijo lahko tri vrste novinarskih prispevkov: pisne, fotografske ali video prispevke. Mladi torej opazujejo in raziskujejo svoje okolje, poročajo o ugotovitvah ali napišejo svoje mnenje o njih. Pri tem pa jih spremlja – enako kot prave novinarje – zavezanost k resnicoljubnosti ter točnosti.

12.2 Izvedene aktivnosti v letu 2019

V šolskem letu 2019 so učenci, dijaki in študentje svoje opazovanje in odnos do okolja predstavili tudi kot mladi poročevalci. Razpisali smo štiri teme (podnebne spremembe, gozd, trajnostna mobilnost in biotska raznovrstnost, o katerih so mladi poročevalci iz 20 ustanov pripravili skupaj 35 pisnih, foto in video prispevkov.

Pripravili so 35 prispevkov iz 20 različnih ustanov; 9 na temo podnebnih sprememb, 13 na temo gozd, 7 na temo trajnostna mobilnost in 6 na temo biotska raznovrstnost. Prispevke so ustvarili v različnih zvrsteh: 15 komentarjev, 9 intervjujev, 5 video prispevkov, 1 poročilo, 3 ankete, 2 fotografiji. Sodelovalo je 25 učencev (11 – 14 let), 9 dijakov (15 – 18 let) in 1 študent (19 – 21 let) ter 25 mentorjev.

12.3 Izvedene aktivnosti v letu 2020

Teme: podnebne spremembe, gozd, trajnostna mobilnost, biotska raznovrstnost, krožno gospodarstvo, #MPOostanedoma
Pripravili so 81 prispevkov iz 30 različnih ustanov; 15 na temo podnebnih sprememb, 18 na temo gozd, 10 na temo trajnostna mobilnost, 6 na temo biotska raznovrstnost, 2 na temo krono gospodarstvo, 11 na temo #MPOostanedoma in 21 pod razno.
Prispevke so ustvarili v različnih zvrsteh: 43 komentarjev, 9 intervjujev, 16 video prispevkov, 2 anketi, 11 fotografij. Sodelovalo je 76 učencev (11 – 14 let), 14 dijakov (15 – 18 let) in 6 študentov (19 – 21 let) ter 35 mentorjev.
Na mednarodnem tekmovanju je Slovenija dosegla 3. mesto.

13. Program Znanje o gozdovih (LEAF)

Program LEAF – znanje o gozdovih izobražuje in ozavešča o gozdovih in njihovi vlogi v življenju na našem planetu. Spodbuja povezovanje otrok z gozdom in gozdno dediščino ter izobraževanje o vseh vidikih gozda, navdihuje in opozarja na pomen varovanja gozdov in njihovega trajnostnega upravljanja. Gozdovi so naravna dobrina, ki jo moramo ceniti in varovati za prihodnje generacije. So »pljuča našega planeta«, zato imajo izjemen vpliv na naša življenja. Otrokom lahko gozd predstavimo na našteto načinov. Imajo pomembno vlogo v naravnih procesih, drevesa so pomemben vir surovine, na kateri temelji gospodarska dejavnost, gozd nam daje plodove, gozd je prostor za sproščanje. Prvi korak pa je, da otroke čim bolj pogosto odpeljemo v gozd, da se učijo na osnovi spoznavanja, raziskovanja, opazovanja in lastnih izkušenj.

LEAF (angl. list, Learning About Forest) je mednarodni program Fundacije za okoljsko izobraževanje FEE, ki poteka po korakih t. i. gozdnega cikla. Ta je v Sloveniji v celoti usklajen s sedmimi koraki dela programa Ekošola. Ustanova, ki v enem šolskem letu izvede t. i. gozdni cikel, prejme certifikat oziroma listino LEAF.

Koraki gozdnega cikla: 1. ustanovitev skupine za gozdove, 2. raziskovanje (analiza, pregled), 2. akcijski načrt, 3. preverjanje in poročanje o napredku, 4. obveščanje in vključevanje ter 5. Ekolistina – izjava o gozdovih. Program Učenje o gozdovih pri otrocih spodbuja občutek lastništva njihovega naravnega okolja, v njih prebuja občutke o čudežnosti narave in jih opominja na pomen, ki ga okolje igra v naših življenjih. Program LEAF izobražuje o vseh vidikih gozda, otroke pa spodbuja k razumevanju in sodelovanju z okolico.
Znanje o gozdovih poskuša spodbuditi učence k uporabi gozda in ceniti vse čudovite stvari, ki nam jih gozd daje, od lesa, ki ga uporabljamo do kisika, ki ga dihamo. Otroke s pomočjo dela na terenu spodbujamo, da se zavejo, kako pomembno je zaščititi in izboljšati gozdove.

13.1 Izvedene aktivnosti letu 2019

Osrednja tema slovenskega program LEAF je gozd in biotska raznovrstnost s posebnim poudarkom na gozdnih rastlinah in z njimi povezanimi živalskimi vrstami. Sodelovalo je 79 ustanov (31 vrtcev, 41 osnovnih šol, 7 SŠ), gozdni cikel je zaključilo 9 ustanov. Izvedli so številne aktivnosti: *Eko dnevnik* (dnevnik aktivnosti s fotografijami/risbami in opisi dejavnosti); *Spoznavanje domačih ptic* (Kako dobro poznamo ptice? – opazovanje in popis ptic preko leta, spoznavanje njihovih značilnosti v naravi, prek knjig in poljudnoznanstvenih oddaj, pripravo plakatov in govornih vaj); *zimsko krmljenje ptic* (načini krmljenja ptic, spoznavanje žit in semen, izdelava plakatov); *gozd pozimi* (nabiranje lubja, plodov, drevesnih lišajev, mahov, primerjava gozda pozimi z drugimi letnimi časi, priprava plakata in razstave); *Naravoslovni dan: Začuti gozd* (učenci so na drugačen način – skozi svet čutil spoznavali gozd. Spoznavali so gozdne drevesne in grmovne vrste ter živalske vrste. Igrali so se drevesnega detektiva in izdelali osebno izkaznico drevesa. V zimskem času so spoznavali zimzelene rastline v gozdu in odkrivali ter prepoznavali živalske sledove);

13.2 Izvedene aktivnosti v letu 2020

Sodelovalo je 119 ustanov (36 vrtcev, 68 OŠ, 14 SŠ), gozdni cikel je zaključilo 26 ustanov.
Spoznavali so avtohtone vrste rastlin in živali, izdelovali ptičje gnezdilnice. *Spoznavali drevesne vrste* (Nariši svoje drevo, Ustvari letne čase z oblačili, Zgodilo se je v gozdu, merjenje dreves, bodimo drevo), *gozdne živali* (če bi bil žival, bi lahko..., živalski krog, pst poslušam, če bi živali govorile), *gozd in voda* (vodne kapljice, kako drevo črpa vodo, kako vodene so rastline, kako hiter je potok).
V gozdu imajo otroci stalne ali priložnostne gozdne igralnice, kjer raziskujejo gozd. Nastale so tudi didaktične namizne eko igre povezane z gozdom. Tudi v času pandemije so otroci s starši bivali v gozdu, si naredili gozdne hišice... V času šolanja na daljavo so aktivnosti nekoliko priredili, dijaki so šli namreč individualno v gozd. Velika večina se jih je odzvalo, posredovalo izvirne fotografije in zapise v obliki predstavljanja rastlinskih ali drevesnih vrst.

14. Program Modra zastava

Program Modra zastava je svetovno priznani okoljski znak, kateremu zaupajo milijoni po vsem svetu in deluje pod okriljem Fundacije za okoljsko vzgojo (FEE) s sedežem v Kopenhagnu na Danskem. Za pridobitev te prestižne nagrade je potrebno izpolnjevati in vzdrževati vrsto strogih okoljskih, vzgojno-izobraževalnih, varnostnih kriterijev. S tesnim sodelovanjem z različnimi strokovnjaki iz celega sveta se Fundacija za okoljsko vzgojo skupaj s vsemi svojimi člani, med drugim vključno z društvom, prizadeva k širitvi programa Modra zastava in k stalnemu razvoju enotnega svetovnega standarda za kopališče in marine.

Pričakovani učinki izvajanja programa Modra zastava:

- uvajanje/širitev ekološkega managementa, ekoloških standardov v slovenski turizem,
- uvajanje in promocija ekološke blagovne znamke Modra zastava v slovenskem turizmu,
- sodelovanje v evropski (svetovni) družini ekološko odgovornih turističnih upraviteljev,
- informiranje javnosti o stanju okolja (čistost voda, plaž, varovanih območij, ipd.),
- sodelovanje turistične in lokalne skupnosti, sodelovanje upravljalcev plaž, hotelov in marin.

Modro zastavo lahko pridobijo marine in kopališča, ki zadostijo zahtevnim kriterijem in le-te v praksi udejanjijo. Kriteriji programa Modra zastava so razvrščeni v štiri kategorije: kakovost kopalne vode, okoljska vzgoja in informiranje, okoljsko upravljanje in varnost ter storitve. V letošnjem letu je v Sloveniji potekal 25. razpis za Modro zastavo, namenjen povečevanju okoljske ozaveščenosti na kopališčih, (so)oblikovanju okoljske etike ter spodbujanju okoljsko odgovornega obnašanja. Marine in kopališča prejmejo modro zastavo **za obdobje enega leta**, v katerem morajo izpolnjevati vse zahtevane kriterije. Ustrezno izvajanje zahtev in kriterijev preverjajo uporabniki in nadzorniki DOVES-a in FEE-ja ter upravljalce in javnost opozarjajo na morebitne pomanjkljivosti, ki jih je potrebno v najkrajšem možnem času odpraviti, sicer lahko modro zastavo tudi izgubijo.

14.1 Izvedene aktivnosti v letu 2019

Štirinajst slovenskih naravnih kopališč in marin je za svoje trajnostno upravljanje prejelo okoljski znak Modra zastava za leto 2019. Za okoljske aktivnosti kopališč in marin pa smo podelili tri posebna priznanja.

V juniju smo v Sloveniji imeli mednarodni kontrolni pregled na katerem si je gospa Isabel Lissner ogledala naravno kopališče »Mokra mačka« v Kopru in ga pozitivno ocenila.

Dodatno smo v programu Modra zastava **v počastitev častnega člana g. Mitje Logarja** izvedli **natečaj za najbolj inovativno, uporabno in učinkovito izvedeno okoljsko aktivnost leta**. S tem spodbujajo upravljavce, da več naporov usmerijo v okoljsko vzgojo, zelo dober odziv kopališč in marin pa kaže, da so takšne spodbude dobrodošle in bodo z njimi nadaljevali.

Turizem se ne glede na stalen razvoj sooča z vrsto tveganji, med katerimi so tudi podnebne spremembe. Turisti vedno pogosteje iščejo zelene, odgovorne destinacije. Okoljski znak modra zastava je **pokazatelj (eko)kakovosti turistične destinacije,** kot prepoznani okoljski znak pa slovenskih občinam in turističnemu gospodarstvu daje priložnost za promocijo turistične destinacije. Zato ga v Sloveniji že vrsto let podpira tudi Slovenska turistična organizacija.

Ključne aktivnosti v letu 2019 so bile naslednje:

- **Objava razpisa za naravna kopališča ob morski obali ter obrežjih notranjih stoječih voda, na podlagi veljavnih mednarodnih kriterijev FEE:** Razpis smo poslali vsem pristojnim občinam in upravljalcem kopališč. Razpis smo že deveto leto zapored izvajali izključno elektronsko preko portala www.e-blueflag.org, ki je plod domače izdelave.
- **Analiza in obdelava oddanih e-prijav za MZ 2019 in priprava strokovnega predloga za Nacionalno komisijo MZ:** Na podlagi prejetih vlog za pridobitev Modre zastave 2019 in na podlagi informacij glede analize kopalne vode s strani ARSO – Agencije RS za okolje, je nacionalna koordinacija pripravila poročilo za Nacionalno komisijo za Modro zastavo 2019.
- **Odločanje Nacionalne komisije MZ o kandidatih za MZ 2019**: Nacionalna komisija za Modro zastavo je izrekla pozitivno mnenje o vseh štirinajst prijavljenih kandidatih: enajst (11) za naravna kopališča, tri (3) za marine. Potrjeni so bili predlogi za »Najboljšo okoljsko aktivnost (preteklega) leta«, posebna akcija Društva DOVES-FEE Slovenia, v počastitev našega pokojnega častnega člana g. Mitje Logarja: **Najbolj inovativna okoljska aktivnost leta**: »Piran (iz)menjuje 2018«, Okolje Piran d.o.o. **Najbolj učinkovita okoljska aktivnost leta**: »Modri turizem - Povezani za modri turizem in zeleno okolje«, Okolje Piran d.o.o. **Najbolj uporabna okoljska aktivnost leta**: »Preprečevanje širjenja školjke potujoče trikotničarke«, Infrastruktura Bled d.o.o.
- **Priprava in pošiljanje poročila za MZ 2019 Nacionalne komisije za MZ in zahtevane dokumentacije Mednarodni koordinaciji za Modro zastavo in Mednarodni žiriji za Modro zastavo:** Ta aktivnost je vsebovala predvsem polnjenje strani in baze podatkov organizacije FEE na podlagi odločitve Nacionalne komisije za MZ o prejemnikih MZ 2019 (za marine 2019/2020) http://www.blueflag.global. Naknadno pa je bilo potrebno Mednarodno komisijo tudi seznaniti s podrobnostmi in poslati dodatno dokumentacijo naključno izbranih kandidatov.

- Program Modra zastava se je že tradicionalno predstavilo tudi v okviru majske mednarodne navtične razstave v Portorožu, tokrat pod nazivom **»NAUTICA MARINA PORTOROŽ«**, skupaj z vsemi ostalimi programi organizacije FEE in Društva DOVES-FEE Slovenia: Zeleni ključ, Ekošola, Mladi poročevalci za okolje, Znanje o gozdovih.
- V okviru projekta »Modra mobilnost« smo dne, 26. septembra 2019 na srečanju (delavnici) slovenskih paraplegikov v Ankaranu predstavili program Modra zastava in napore, ki jih vlaga organizacija FEE, kot krovna organizacija Društva DOVES-FEE Slovenia, na področju dostopnosti v najširšem smislu. Pogovorili smo se tudi o problematiki dostopnosti na slovenskih naravnih kopališčih in širši okolici le-teh ter spregovorili o različnih tehničnih rešitvah glede same dostopnosti oseb z omejenimi gibalnimi sposobnosti v vodo (dvigalo, plavajoči invalidski voziček, izvlečni sedež).
- Organizacija FEE, katere član je tudi Društvo DOVES-FEE Slovenia, sodeluje z novim partnerjem Wheelmap.org in sicer na področju podatkovne izmenjave informacij glede kopališč, marin in turističnih ponudnikov z Modro zastavo. **Wheelmap je brezplačen spletni zemljevid** za iskanje in ocenjevanje dostopnih mest za invalidske vozičke po vsem svetu. Projekt vodi neprofitna organizacija „Sozialhelden“, organizacija za pravice invalidov s sedežem v Berlinu.
- Opravili smo tudi kontrolne preglede vseh dobitnikov Modrih zastav in pripravili ustrezna poročila za upravljalce s priporočili. Ugotavljamo, da se na večini kopališč trdudijo v smeri izboljšav storitev in/ali trajnostnega upravljanja (kot primer lahko navedemo primer uporabe okolju prijaznih sončnih krem na Grajskem kopališču Bled).

14.2 Izvedene aktivnosti v letu 2020

V letu 2020 je v Sloveniji potekal že 26. razpis za Modro zastavo, namenjen povečevanju okoljske ozaveščenosti na kopališčih, (so)oblikovanju okoljske etike ter spodbujanju okoljsko odgovornega obnašanja. Mednarodna komisija programa Modra zastava je na predlog Nacionalne komisije za Modro zastavo za leto 2020 v Sloveniji potrdila 13 Modrih zastav. Tako je Slovenija ena izmed 46 državah, v katerih so podelili skupno 4.664 Modrih zastav. Število podeljenih modrih zastav se po svetu vsako leto povečuje, saj za upravljavce kopališč in marin ter pristojne občine predstavlja dodano vrednost in kazalnik učinkovitosti turistične ponudbe ter zelenega turizma.

Program Modra zastava je v letu 2020 prejel pomembno priznanje s strani Slovenske turistične organizacije in tako potrdil dolgoletno pozitivno sodelovanje na področju uveljavljanja trajnostnega turizma, saj je bil znak Modra zastava vključen v Zeleno shemo slovenskega turizma in je tako osnova za pridobitev nacionalnega znaka »Green Beach«.

Ključne aktivnosti v letu 2020 so bile naslednje:

- **Objava razpisa za naravna kopališča ob morski obali ter obrežjih notranjih stoječih voda, na podlagi veljavnih mednarodnih kriterijev FEE:** Razpis smo poslali vsem pristojnim občinam in upravljalcem kopališč. Razpis smo že deveto leto zapored izvajali izključno elektronsko preko portala www.e-blueflag.org, ki je plod domače izdelave.
- **Analiza in obdelava oddanih e-prijav za MZ 2020 in priprava strokovnega predloga za Nacionalno komisijo MZ:** Na podlagi prejetih vlog za pridobitev Modre zastave 2020 in na podlagi informacij glede analize kopalne vode s strani ARSO – Agencije RS za okolje, je nacionalna koordinacija pripravila poročilo za Nacionalno komisijo za Modro zastavo 2020.
- **Odločanje Nacionalne komisije MZ o kandidatih za MZ 2020**: V letošnjem letu je potekal v Sloveniji že **šestindvajseti razpis** za Modro zastavo. Nacionalna komisija za Modro zastavo je izrekla pozitivno mnenje o vseh trinajstih prijavljenih kandidatih: enajst (11) za naravna kopališča, dve (2) za marini. Potrjena sta bila predloga za »Najboljšo okoljsko aktivnost (preteklega) leta«, v okviru posebne akcija Društva DOVES-FEE Slovenia, v počastitev našega pokojnega častnega člana g. Mitje Logarja in sicer predloga za **najbolj uporabno okoljsko aktivnost leta**:
    - »**Razstava o prostoživečih pticah**«, ki jo je prejel ŠOBEC, turistično in trgovsko podjetje, d.o.o., za fotografsko razstavo o pticah, ki prebivajo v okolici kampa in
    - »**Opazovanje narave in morskih živali**«, ki jo je prejel Istrabenz Turizem d.d.. za aktivnosti namenjene otrokom v okviru Mini kluba na naravnem kopališču »Meduza« v Portorožu, kjer v poletnem času izvajajo ustvarjalne delavnice iz naravnih materialov, najdenih na plaži in v bližnji okolici (kamenčki, trava, vejice, mivka, sol…) na temo ekosistema slovenske Istre in ugotovitve vsakih počitnic primerjamo med sabo.
- **Priprava in pošiljanje poročila za MZ 2020 Nacionalne komisije za MZ in zahtevane dokumentacije Mednarodni koordinaciji za Modro zastavo in Mednarodni žiriji za Modro zastavo:** Ta aktivnost je vsebovala predvsem polnjenje strani in baze podatkov organizacije FEE na podlagi odločitve Nacionalne komisije za MZ o prejemnikih MZ 2020 (za marine 2020/2021) http://www.blueflag.global. Naknadno pa je bilo potrebno Mednarodno komisijo tudi seznaniti s podrobnostmi in poslati dodatno dokumentacijo naključno izbranih kandidatov.

- V tem letu je **zaradi posebnih razmer pandemije COVID-19** odpadel navtičen sejem, na katerem smo tradicionalno podelili Modre zastave vsem dobitnikom le-teh. Iz tega naslova smo podelitev izvedli indvidualno.
- **Izvedba kontrolnih pregledov kopališč.** Opravili smo tudi kontrolne preglede vseh dobitnikov Modrih zastav in pripravili ustrezna poročila za upravljalce s priporočili. Ugotavljamo, da se na večini kopališč

trudijo v smeri izboljšav storitev in/ali trajnostnega upravljanja (kot primer lahko navedemo primer uporabe okolju prijaznih sončnih krem na Grajskem kopališču Bled).

15. Program Zeleni ključ (ZK)

Zeleni ključ je vodilni standard odličnosti na področju okoljske odgovornosti in trajnostnega delovanja v turistični industriji. Ta prestižni okoljski znak pomeni zavezanost podjetij, da v certificiranih obratih spoštujejo stroge kriterije, ki jih je določila Mednarodna fundacija za okoljsko vzgojo FEE. Okoljski znak Zeleni ključ zagotavlja vsem gostom, da z izbiro certificiranega turističnega obrata, neposredno pripomorejo k varovanju okolja. Obrati vzdržujejo visoke okoljske standarde s pomočjo stroge dokumentacije in pogostih kontrolnih pregledov. Okoljski znak Zeleni ključ lahko pridobijo hoteli in hostli, manjši nastanitveni obrati, kampi in počitniški parki, kongresni centri, restavracije in turistične atrakcije.

Znak Zeleni ključ je vključen v zeleno shemo slovenskega turizma STO in predstavlja temeljni znak za pridobitev nacionalnega znaka »Green«.

Program Zeleni ključ je eden izmed petih mednarodno priznanih programov Mednarodne fundacije za okoljsko vzgojo FEE. Je okoljski znak, ki s pomočjo trinajstih sklopov kriterijev, namenjenih različnim turističnim obratom, spodbuja turistična podjetja k bolj ekološkemu in trajnostnemu poslovanju. V Sloveniji deluje program pod okriljem Društva DOVES – FEE SLOVENIA, mednarodno pa je v program aktivno vključenih 57 držav, okoljski znak Zeleni ključ pa je pridobilo že več kot 3.000 turističnih obratov po svetu (največ po Evropi, Severni Afriki in Bližnjem vzhodu).

15.1 Izvedene aktivnosti v letu 2019

Vzpostavljena Nacionalna komisija za Zeleni ključ v sestavi: Dr. Tanja Mihalič, Ekonomska fakulteta v Ljubljani, Petra Čad, Slovenska turistična organizacija, Milena Jagarinec, Turistično gostinska zbornica Slovenije in Stane Bizjak, Društvo DOVES-FEE Slovenia, strokovnjak za označevanje kategorizacije za hotele.

Do decembra 2019 smo pridobili 16 obratov, kar nas uvršča na prvo mesto med trajostnimi oz. okoljskimi znaki vključenih v Zeleno shemo Slovenskega turizma v Sloveniji po številu vključenih obratov:

- B&B Pr'Gavedarjo, Podkoren, Kranjska gora – že drugo leto http://prgavedarjo.si/sl/
- Turistična kmetija Urška, Križevec, Stranice – že drugo leto https://www.kmetija-urska.si/
- Kamp Menina, Varpolje, Rečica ob Savinji – že drugo leto https://www.campingmenina.com
- Prenočišča Kogoj, Bilje, Renčehttps://www.kogoj.si
- Hotel Vita, Terme Dobrna, Dobrna http://www.terme-dobrna.si/
- Hotel Park in Terme Dobrna, Dobrna http://www.terme-dobrna.si/
- Camp Špik, HIT Larix, Gozd Martuljek, Kranjska gora https://www.camp-spik.com/
- Vila Mila, Bled https://www.vilamila.si/
- Penzion Mirjam, Razdrto https://www.mirjam.si/
- Turistična kmetija Želinc, Straža, Cerkno https://www.zelinc.com
- Turistična kmetija Ravnjak, Slovenj Gradec http://kmetija-ravnjak.si/
- Hotel Lipa, Skupina HIT, Šempeter pri Novi Gorici nhttps://hotellipa.com/
- Hotel Sabotin, Skupina HIT, Solkan https://hotelsabotin.com/
- Alma Vista, Vipolže, Dobrovo https://almavista.si/sl/
- Klet Brda, Dobrovo – prva vinarna na svetu s certifikatom Zeleni ključ in prva atrakcija v Sloveniji https://klet-brda.si/sl/
- Galerija okusov, Petrovče – prva restavracija v Sloveniji s certifikatom Zeleni ključ https://www.galerijaokusov.si/

15.2 Izvedene aktivnosti v letu 2020

V spodnjem grafu prikazujemo podatke glede planiranega števila certifikacij ZK 2020 in realizacije za leto 2020 (marec-junij in od oktobra dalje je obdobje razglašene pandemije):

	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	okt	nov	dec
plan	2	2	7	9	16	16	16	16	21	22	26	28
realizacija	2	2	5	11	12	14	17	17	22	24	26	28

Osnovni proces izvajanja programa ZK vključuje naslednje aktivnosti:

- certifkacije in komunikacije z obstoječimi nosilci ZK, s potencialnimi nosilci ZK in deležniki (STO, svetovalna podjetja, nacionalna komisija), urejanje PODIO oz druge platforme za urejanje centralne baze podatkov FEE, urejanje DropBox map, objava novic na FB/Instagramu in urejanje WWW strani, ureditev dobrih praks v okviru DropBoxa.
- **Postali smo izvajalci projekta INHERIT** za izvedbo presoje kandidata območja Inheratura – Krajinski Park Strunjan in iz tega naslova pridobili dodaten izredni prihodek. Za zaključek projekta je potrebno izvesti samo še zaključno predstavitev, kar pa se je zaradi razmer zavleklo.
- Podpisali smo **Dogovor o sodelovanju z Inštitutom za trajnostni turizem ROS**, s katerim izjemno dobro sodelujemo pri promociji in širitvi programa ZK.
- **Vključili smo se v LAS Istre** preko katerega poskušamo prijaviti sofinanciran projekt skupaj z drugimi partnerji (Društvo paraplegikov slovenske Istre, idr.), s katerimi tudi dobro sodelujemo v zadnjih nekaj letih na področju MZ.
- Začeli smo s pripravami prvega »nacionalnega« programa za zelene pisarne. Izoblikovali prvi osnutek kriterijev. Začeli smo s pripravami na pripravo novega vprašalnika z obrazložitvijo kriterijev za ZK 2021.
- Izvedli smo predstavitve ZK na regijskih ravneh (Celje in Kranj, v prihodnjem tednu spletna konferenca za restavracije).
- Opravili motivacijski sestanek s vodstvom Radisson Blue v Ljubljani (kar sicer še ni obradilo sadov).
- Začeli smo uporabljati Mailchimp kot orodje CRM za vodenje naših kontaktov in rednih promocijskih e-poštnih sporočil z dodano vrednostjo (dobre prakse doma in po svetu).
- Uredili smo navodila za urejanje spletne strani ZK in izvedli delavnico glede urejanja spletne strani.

16. Finančno poročilo 2019

2019	
Prihodki	
Sponzorji, podporniki, donacije	**180.017,13**
Razpisi EU, Erasmus, razpisi Slo	**62.000,76**
Druga sredstva, dotacije, donacije…	**9.078,10**
Skupaj vsi prihodki	**251.095,99**
Odhodki	
Dejavnosti v javnem interesu – STROŠKI DELA: plače, pogodbeni sodelavci	**67.093,61**
Dejavnosti v javnem interesu – VODENJE PROGRAMOV FEE: Ekošola, Modra zastava, Mladi poročevalci za okolje, Zeleni ključ, Znanje o gozdovih; vodenje projektov: Ekokviz OŠ in SŠ, Biotska raznovrstno, Hrana ni za tjavendan, Podnebne spremembe, Misija zeleni koraki, Eko-paket…..)	**87.621,34**

Dejavnosti v javnem interesu – VODENJE PROJEKTOV SLO in EU	**9.486,79**
DRUGI ODHODKI (licenčnina za FEE programe,zunanji izvajalci, organizacija in izvedba delavnic, srečanj, konferenc in drugih dogodkov...)	**84.217,05**
Skupaj vsi odhodki	**248.418,79**

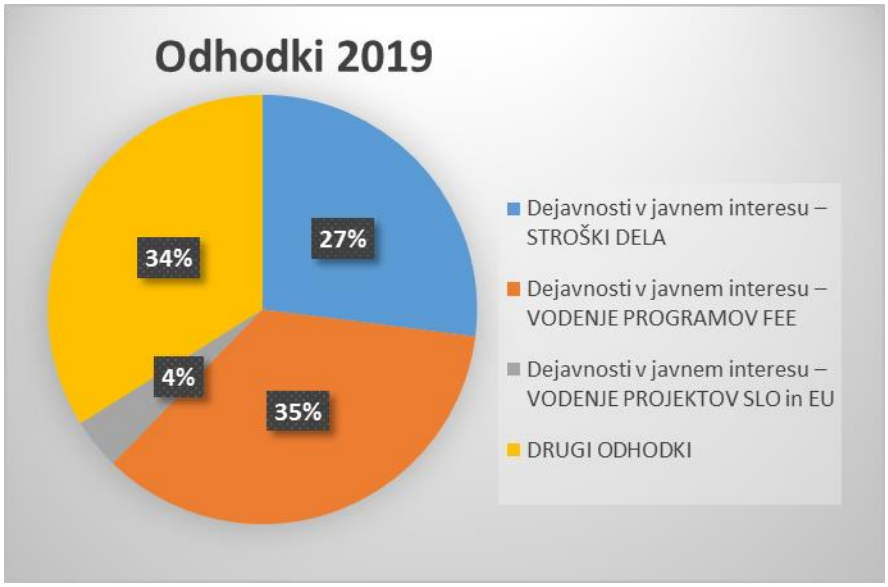

17. Finančno poročilo 2020

2020	
Prihodki	
Sponzorji, podporniki	**170.261,20**
Razpisi EU, Erasmus, razpisi Slo	**32.748,67**
Druga sredstva, dotacije, donacije…	**35.300,91**
Skupaj vsi prihodki	**238.310,78**
Odhodki	
Dejavnosti v javnem interesu – STROŠKI DELA: plače, pogodbeni sodelavci	**66.723,11**
Dejavnosti v javnem interesu: VODENJE PROGRAMOV FEE: Ekošola, Modra zastava, Mladi poročevalci za okolje, Zeleni ključ, Znanje o gozdovih; vodenje projektov: Ekokviz OŠ in SŠ, Biotska raznovrstno, Hrana ni za tjavendan, Podnebne spremembe, Misija zeleni koraki, Eko-paket in drugi.	**95.994,58**
Dejavnosti v javnem interesu: VODENJE PROJEKTOV SLO in EU: Podnebne spremembe (vodja projekta, strokovni sodelavec, nadgradnja spletne platforme, organizacija in izvedba dohodkov, srečanj in delavnic); vodenje projekta Hob's Adventure (biotska raznovrstnost) in drugi	**26.049,04**
DRUGI ODHODKI (licenčnina za FEE programe, zunanji izvajalci, organizacija in izvedba delavnic, srečanj, konferenc in drugih dogodkov...); projekt Erasmus	**37.730,55**
Skupaj vsi odhodki	**226.497,28**

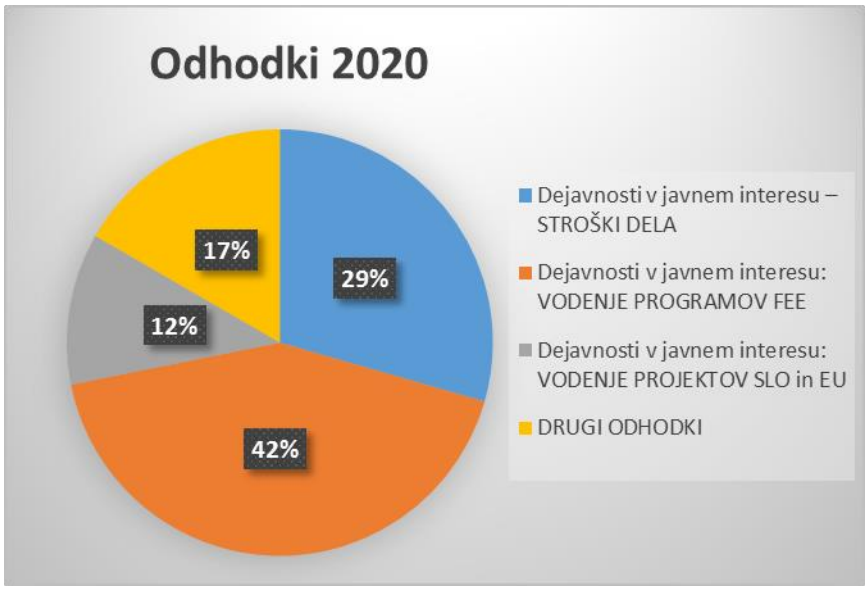

18. Program delovanja za 2021 in 2022

Program Ekošola	**Program Ekošola bo uresničeval svoje poslanstvo z nadaljnjim sistematičnim, celovitim in interdisciplinarnim vključevanjem okoljskih vsebin v delovanje slovenskih vzgojnih in izobraževalnih ustanov**. Temelj delovanja vseh ustanov v programu Ekošola je enotna metodologija sedmih korakov. Ta omogoča, da vsaka vključena ustanova načrtuje, nadzoruje in razvija svoje okoljsko delovanje skladno s svojo vizijo, konkretnimi okoljskimi izzivi, ki jih prepoznava lokalno in globalno, ter načrtuje rešitve ter izvaja ukrepe. Program spodbuja, da ustanove same prepoznajo in določijo prednostna področja, hkrati pa jih umeščajo v širši (interdisciplinarni) okoljski oziroma trajnostni kontekst. Delovanje po metodologiji sedmih korakov v vsakem šolskem letu posebej je pogoj za pridobitev okoljskega znaka Zelena zastava. V letih 2021 in 2022 bomo nadaljevali in nadgradili uspešno vzpostavljene aktivnosti v tematskem sklopu podnebne spremembe, ki jih povezujemo z drugimi sklopi in aktivnostmi. Cilj povezovanja vsebin in aktivnosti je, da se otroci, učenci in dijaki skupaj z mentorji zavedajo učinkov svojih dejanj na podnebne spremembe, hkrati pa svoje znanje in predloge prenašajo v vsakodnevno življenje. V tem kontekstu bomo izvajali projekte in aktivnosti v drugih tematskih sklopih: odpadki, voda, energija, trajnostna mobilnost in drugi. Del aktivnosti bomo namenili novi, sodobni temi, ki se uveljavlja v širšem prostoru, ni pa še obravnavana v kurikulumu, to je krožno gospodarstvo. Projekte in aktivnosti bomo zasnovali tako, da ustanovam ponudimo okvir, da s svojimi praktičnimi rešitvami in spodbudami večajo svojo okoljsko ozaveščenost, s tem pa tudi izboljšajo okoljsko delovanje. Več pozornosti bomo namenili tudi povezovanju in vključevanju mladih z deležniki in lokalnega okolja, ki pripomorejo k izboljšanju stanja okolja. V naslednjih dveh letih bomo izvajali tudi mednarodne projekte, ki izpostavljajo globalni pogled na okoljske izzive. Promovirali bomo tudi cilje trajnostnega razvoja.

	V dogovoru z CŠOD bomo v prihodnjih letih začeli tudi z izvajanjem mednarodnega program GLOBE v okviru programa Ekošola. Gre za program Globalno učenje in opazovanje za dobrobit okolja (GLOBE), ki je dinamičen znanstveno-izobraževalni program za boljše razumevanja lokalnega in posledično globalnega okolja. V program GLOBE je vključeno 124 država; v okviru tega programa mladi po vsem svetu zbirajo podatke (atmosfera, biosfera, hidrosfera, pedosfera, zemeljski sistemi) in pomagajo reševati pereče okoljske probleme. GLOBE že od leta 1995 spodbuja poučevanje in učenje o znanosti, v kateri sodeluje več kot petdeset tisoč učiteljev po vsem svetu, ki krepijo veščine učencev na področju znanosti, tehnologije, inženirstva in matematike ter povečujejo okoljsko ozaveščenost; s podpisom sporazuma med MIZŠ in ameriško agencijo NASA, novembra 2020, se je temu programu pridružila tudi Slovenija. Nacionalni koordinator programa GLOBE je CŠOD, s podpisom Dogovora o sodelovanju med CŠOD in društvo DOVES-FEE Slovenia (12. 3. 2021), pa ima Društvo DOVES-FEE Slovenia status namestnika nacionalnega koordinatorja programa GLOBEza Slovenijo. Program GLOBE bomo izvajali v okviru mreže ekošol in širše.
Program Mladi poročevalci za okolje	Program Mladi poročevalci bo izobraževal in spodbujal mlade, da raziskujejo okoljske teme, kot so okolje, odpadki, voda, trajnostna mobilnost, podnebne spremembe in druge skozi oči poročevalca oziroma novinarja. Raziskovalno delo od mladih zahteva spoznavanje različnih okoljskih vsebin, da povezujejo in razumejo vzroke in posledice procesov ter dogajanja v okolju, vplive odločitev različnih deležnikov na okoljske teme in podobno. Hkrati jih bomo v programu usposabljali, da usvojijo tehnike, s katerimi svoje ugotovitve in rešitve predstavljajo širši javnost. S tem namenom se bomo povezovali s strokovnjaki, ki svoje praktično raziskovalno in novinarsko znanje ter veščine prenašajo na mlade. Organizirali bomo delavnice, s katerimi bomo mentorje in mlade usposobili za pripravo prispevkov, še posebej video in foto prispevkov, ki pridobivajo na pomenu skladno s porastom družbenih medijev.
Program Znanje o gozdovih – LEAF	Program LEAF – znanje o gozdovih izobražuje in ozavešča o gozdovih in njihovi vlogi v življenju na našem planetu. Spodbuja povezovanje otrok z gozdom in gozdno dediščino ter izobraževanje o vseh vidikih gozda, navdihuje in opozarja na pomen varovanja gozdov in njihovega trajnostnega upravljanja. Gozdovi so naravna dobrina, ki jo moramo ceniti in varovati za prihodnje generacije. So »pljuča našega planeta«, zato imajo izjemen vpliv na naša življenja. Otrokom lahko gozd predstavimo na našteto načinov. Imajo pomembno vlogo v naravnih procesih, drevesa so pomemben vir surovine, na kateri temelji gospodarska dejavnost, gozd nam daje plodove, gozd je prostor za sproščanje. Prvi korak pa je, da otroke čim bolj pogosto odpeljemo v gozd, da se učijo na osnovi spoznavanja, raziskovanja, opazovanja in lastnih izkušenj.
Program Modra zastava	Nadaljevati program in ga nadgraditi z: - uvajanjem/širitvijo ekološkega managementa, ekoloških standardov v slovenski turizem, - uvajanjem in promocijo ekološke blagovne znamke Modra zastava

	v slovenskem turizmu, - sodelovanjem v evropski (svetovni) družini ekološko odgovornih turističnih upraviteljev, - informiranjem javnosti o stanju okolja (čistost voda, plaž, varovanih območij, ipd.), - sodelovanjem s turističnim in lokalnim skupnostim, sodelovanje z upravljavci plaž, hotelov in marin.
Program Zeleni ključ	- Nadaljevati izvajanje programa in vzpostaviti sodelovanje z najmanj **100**-imi turističnimi obrati. - Povečati prepoznavnost programa (*aktivnejše sodelovanje s STOjem, z LTOji, predstavitve na turističnih zbornicah in združenjih, sodelovanje na pomembnejših sejmih (turističnih in okoljskih) in dogodkih (Dnevi Slovenskega turizma, Svetovni dan turizma,ipd.), aktivna prisotnost na socialnih omrežjih – poleg aktivnega profila na Facebooku vzpostaviti tudi Instagram profil, kjer bi delili dobre prakse iz vključenih obratov iz celega sveta;* vsaj ena plačana objava na mesec na Facebooku. - Pridobiti vsaj eno sponzorsko podjetje, ki se ukvarja z dobavo okolju prijaznih artiklov za nastanitvene obrate (npr. Paloma, Kimi, Winterhalter, Ecolab, Lucart, ipd.). - Pridobiti vlogo projektnega partnerja v v vsaj enem sofinanciranem EU projektu.

19. Plan prihodkov 2021 in 2022

Plan prihodki za leti 2021 in 2022		
Prihodki	**leto 2021**	**leto 2022**
Sponzorji, podporniki, donacije	**130.000 €**	**135.000 €**
Razpisi EU in Slovenija, Erasmus+, GLOBE	**48.000 €**	**55.000 €**
Drugi viri	**78.000 €**	**82.000 €**
Skupaj vsi prihodki	**256.000 €**	**272.000 €**

20. Plan odhodkov 2021 in 2022

Plan odhodkov 2021	
Dejavnosti v javnem interesu: STROŠKI DELA	**85.000 €**
Dejavnosti v javnem interesu: VODENJE PROGRAMOV FEE	**60.000 €**
Dejavnosti v javnem interesu: vodenje projektov v okviru FEE, Erasmus+, GLOBE	**52.000 €**
Drugi odhodki	**59.000 €**
SKUPAJ VSI ODHODKI	**256.000 €**
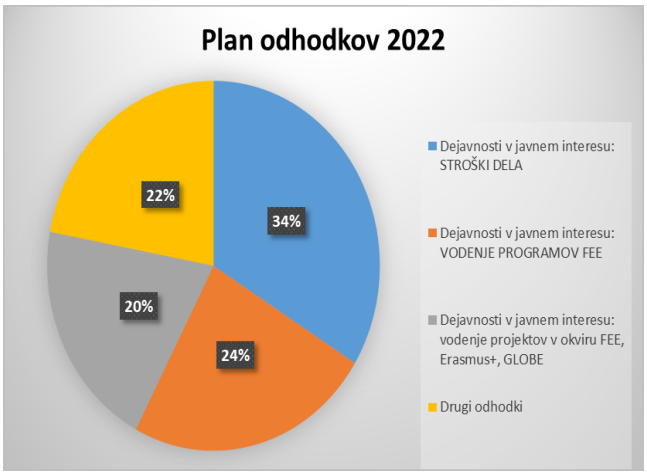
Plan odhodkov 2022	
Dejavnosti v javnem interesu: STROŠKI DELA	**92.000 €**
Dejavnosti v javnem interesu: VODENJE PROGRAMOV FEE	**65.000 €**
Dejavnosti v javnem interesu: vodenje projektov v okviru FEE, Erasmus+, GLOBE	**55.000 €**
Drugi odhodki	**60.000 €**
SKUPAJ VSI ODHODKI	**272.000 €**